

**Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка**

Навчально-науковий інститут технічного сервісу

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Підприємництво у зовнішньоекономічній діяльності»

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Підприємництво у зовнішньоекономічній діяльності» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Підприємництво у зовнішньоекономічній діяльності» є організація підприємницької діяльності суб'єктів господарювання на зовнішніх ринках з урахуванням сучасних тенденцій розвитку світових ринків в рамках правової дії адміністративних та економічних методів державного та недержавного регулювання. На основі теорії та методології пізнання відбувається набуття та систематизація знань про функціонування системи регулювання ЗЕД, її тарифні та нетарифні методи. Важлива роль в дисципліні відведена аналізу сучасного стану, тенденціям та перспективам розвитку світового ринку технологій та економічним й адміністративним засадам ефективного виконання лізингових угод.

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітньо-професійна програма	«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Період навчання	Рік підготовки – 1-й, семестр – 2-й
Обсяг курсу	4 кредити; 120 год, з них: лекції – 24 год, практичні заняття 12 год, самостійна робота – 84 год.
Форма підсумкового контролю	іспит
Викладачі:	Д.е.н., доцент Левкіна Руслана Володимирівна

2. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - надання здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ґрунтовних знань у сфері науки про організацію підприємництва у сфері зовнішньоекономічної діяльності відповідно зовнішньоекономічної політики держави, в межах економічної доцільності та з урахуванням стратегії виходу суб'єкта підприємництва на зовнішні ринки.

Завдання дисципліни полягають у підготовці студентів з таких основних питань: зовнішньоекономічні зв'язки як форма підприємницької діяльності; зовнішньоекономічна політика держави та система регулювання ЗЕД; оподаткування і оцінка ефективності суб'єктів підприємництва у сфері ЗЕД; організація підприємництва на зовнішніх ринках, в тому числі, на світовому ринку технологій; формування міжнародного іміджу; відповідальність суб'єктів підприємництва, державне та міжнародне регулювання міжнародного трансферу технологій.

Пререквізити дисципліни: базові знання з макроекономіки, основ підприємництва, основ торговельної та біржової діяльності, світових та регіональних ринків, менеджменту.

Компетентності, які студент набуде в результаті навчання:

інтегральна:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність діяти відповідально та свідомо.

спеціальні:

- знання і розуміння теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності;
- здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;
- розуміння форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин;
- знання і розуміння нормативно-правового регулювання у сфері

підприємницької, торговельної та біржової діяльності;

- здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;

- знання і розуміння основ обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності;

- знання та розуміння організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур;

- здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні види зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів підприємництва;

- основні форми зовнішньоекономічних зв'язків, найважливіші тенденції та перспективи їх розвитку, функціональні взаємозв'язки між країнами;

- визначення понять «зовнішньоекономічна політика», «валютна політика», «експортно-імпортна політика держави», «світова ціна» та ін. та особливості ціноутворення на світовому ринку товарів і послуг;

- основні принципи та особливості митно-тарифного регулювання ЗЕД, завдання, форми та види здійснення митного контролю;

- основні принципи та особливості застосування нетарифних методів регулювання ЗЕД та відмінність їх від тарифних;

- класифікацію та характеристику нетарифних обмежень;

- основні види митних платежів у ЗЕД;

- особливості оподаткування суб'єктів підприємництва у сфері ЗЕД;

- правові, економічні та адміністративні засади організації ЗЕД суб'єкта підприємництва;

- теоретичні основи функціонування світового ринку технологій, тенденції і перспективи;

- основи функціонування механізму міжнародного трансферу технологій, умови й можливості зовнішньоекономічної діяльності підприємств на світовому ринку технологій;

- систему державного та міжнародного регулювання трансферу технологій та умови його ефективного здійснення.

вміти:

- застосовувати знання й уміння щодо ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм;

- аналізувати результативність зовнішньоекономічної політики країни у розрізі її складових і вплив на діяльність суб'єктів підприємництва та перспективи розвитку міжнародних відносин;
- визначати доцільність застосування адміністративних та економічних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів підприємництва;
- аналізувати наслідки застосування конкретних видів митно-тарифного та нетарифного регулювання на ЗЕД підприємства;
- обґрунтувати доцільність застосування методів визначення митної вартості й країни походження товарів;
- розраховувати величину митних платежів;
- обґрунтувати доцільність використання методів ціноутворення у сфері ЗЕД;
- обґрунтувати заходи щодо виходу підприємства на зовнішні ринки та та спланувати стратегію формування його бренду, міжнародного іміджу тощо;
- визначати показники рівня ефективності суб'єкта підприємництва у сфері ЗЕД;
- застосовувати тенденції розвитку світового ринка технологій для визначення потенціалу вітчизняних підприємств у сфері міжнародного трансферу технологій;
- використовувати методи визначення ціни технології та розрахунку величини ліцензійних та лізингових платежів за міжнародними угодами;

Методи навчання: практичний, наочний, словесний.

Форми навчання: індивідуальні, групові, аудиторні, позааудиторні.

3. ЗМІСТ І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів та тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Загальний обсяг/(кредитів)	аудиторних				Самостійна робота	Загальний обсяг/(кредитів)	аудиторних				Самостійна робота
		Усього (годин)	в тому числі					Усього (годин)	в тому числі			
	лекції	лабораторні	практичні		Усього (годин)	лекції	лабораторні	практичні				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Всього годин	4	120	30		15	75	4	120	6		4	110
Змістовий модуль 1												
Зовнішньоекономічна діяльність та її регулювання												
<i>Тема 1. Зовнішньоекономічні</i>		11	2		2	7		13	2			

<i>зв'язки як форма підприємницької діяльності.</i>												11
<i>Тема 2. Зовнішньоекономічна політика держави.</i>		11	4		-	7		11				11
<i>Тема 3. Система регулювання ЗЕД України.</i>		13	4		2	7		15	2		2	11
<i>Тема 4. Митно-тарифне регулювання ЗЕД.</i>		11	2		2	7		11				11
<i>Тема 5. Нетарифне регулювання ЗЕД.</i>		11	2		2	7		11				11
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>		57	14		8	35		61	4		2	55
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 2												
Ефективність зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів підприємництва.												
<i>Тема 6. Митні платежі у ЗЕД.</i>		10	2		-	8		11				11
<i>Тема 7. Оподаткування суб'єктів підприємництва у сфері ЗЕД.</i>		11	2		1	8		11				11
<i>Тема 8. Організація зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта підприємництва.</i>		14	4		2	8		13	2			11
<i>Тема 9. Оцінка ефективності ЗЕД підприємства.</i>		14	4		2	8		13			2	11
<i>Тема 10. ЗЕД на світовому ринку технологій.</i>		14	4		2	8		11				11
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>		63	16		7	40		59	2		2	55
Всього годин	4	120	30		15	75	4	120	6	4		110

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1	<i>Зовнішньоекономічні зв'язки як форма господарської діяльності. Види, форми, функції підприємництва у зовнішньоекономічній діяльності, її суб'єкти та об'єкти.</i>	2	
2	<i>Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів підприємництва, її структура, методи та інструменти. Державні та недержавні органи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.</i>	2	2

3	<i>Нетарифні методи регулювання ЗЕД.</i> Класифікація нетарифних заходів. Кількісні та якісні обмеження у ЗЕД.	2	
4	<i>Тарифні методи регулювання ЗЕД.</i> Система тарифного регулювання ЗЕД. Митні платежі у ЗЕД. Товарна номенклатра ЗЕД.	2	
5	<i>Організація зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта підприємництва.</i> Стратегії виходу суб'єктів підприємництва на зовнішні ринки. Партнерські угоди та створення спільних підприємств/	2	
6	<i>Оподаткування та оцінка ефективності ЗЕД підприємства.</i> Економічне обґрунтування зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів підприємництва. Методи ціноутворення у ЗЕД. Показники ефективності. Аналіз виконання зобов'язань у зовнішньоторгових контрактах.	1	2
7	<i>Підтримання міжнародного престижу суб'єкта підприємництва у зовнішньоекономічній діяльності.</i> Рекламна діяльність. Формування бренду. Імідж та відповідальність суб'єкта підприємництва.	1	
8	<i>ЗЕД на світовому ринку технологій.</i> Комерційні та некомерційні форми міжнародного трансферу технологій. Особливості ліцензійної угоди на передачу технологій. Показники ефективності ліцензійної угоди та ціноутворення у міжнародному трансфері технологій.	2	
Разом		15	4

Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1	Причини, передумови, наслідки розвитку зовнішньоекономічних зв'язків країн світу для національних економік та міжнародних інтеграційних об'єднань. Види, зовнішньоекономічної діяльності. Міжнародна спеціалізація країн світу.	7	11
2	Особливості експортно-імпортової політики та її вплив на розвиток економіки країни. Валютна політика та політика у сфері стимулювання інвестиційної діяльності. Багатовекторність зовнішньої політики. Зовнішньоекономічна політика України на сучасному етапі.	7	11
3	Система політико-правового регулювання ЗЕД. Групи правових, адміністративних і економічних методів. Методи прихованого та відкритого протекціонізму у системі регулювання ЗЕД.	7	11
4	Фінансові методи нетарифного регулювання ЗЕД. Особливості антидемпінгової процедури, антидемпінгове мито.	7	11
5	Митна політика України. Державний митний кодекс. Порядок митного оформлення товарів. Міжнародне співробітництво у сфері митного контролю.	7	11
6	Мета і сфера застосування правил інтерпретації міжнародних торговельних термінів Incoterms (2000, 2010). Терміни Incoterms-2010. Правила і методи визначення країни	8	

	походження товару.		11
7	Основні види митних платежів в Україні. Особливості оподаткування суб'єктів підприємництва залежно від митного режиму.	8	11
8	Організаційно-правові форми функціонування суб'єктів підприємництва за кордоном. Мета створення спеціальних (вільних) економічних зон, їх функціональні типи. Світовий досвід розвитку вільних економічних зон, їх створення та функціонування в Україні.	8	11
9	Основні завдання економічного аналізу у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Інформаційна база для проведення економічного аналізу суб'єктом підприємництва у сфері ЗЕД. Аналіз виконання зобов'язань суб'єктів підприємництва у зовнішньоторговельних контрактах.	8	11
10	Структура світового ринку технологій, тенденції та напрямки розвитку. Державне та міжнародне регулювання трансферу технологій на національному та світовому рівнях.	8	11
	Разом	75	110

4. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна оцінка за курс - 100 балів.

Оцінка поточного контролю (максимально 60 балів) включає:
 відвідування занять – 1 бал за 1 заняття (максимально 16 балів);
 виконання практичних завдань – 2 бали за завдання (максимально 30 балів);

модульний поточний контроль – до 7 балів за модуль.

Оцінка підсумкового контролю (максимально 40 балів) включає:
 тестовий контроль (включає питання для самостійної підготовки) –
 максимум 20 балів;

теоретичні питання – максимум по 10 балів за питання: 10-9 балів - за повну відповідь, що містить взаємозв'язок основних понять та визначень і характеризується логічним та чітким викладенням матеріалу; 8-7 балів - якщо у відповіді допущені не принципові помилки, відсутня необхідна деталізація; 6-5 балів - якщо у відповіді розкрито сутність питання, але допущені невірні тлумачення; 4-3 бали - студент не повністю розкрив сутність питання, у відповіді допущені грубі помилки; 2-0 бали - якщо у відповіді містяться принципові помилки, або повністю відсутня відповідь.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок за поточний та підсумковий контроль.

5. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізація політики академічної доброчесності.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається у формі усного опитування (при пропусценні лекції) та виконання індивідуального

розрахункового завдання (при пропущенні практичного заняття). При цьому враховується причина пропуску занять: при відсутності за поважної причини відпрацювання зараховується з коефіцієнтом 1,0, при відсутності поважної причини – 0,5.

6. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Методичне забезпечення

1. Левкіна Р.В., Петренко А.В. Підприємництво у ЗЕД. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Харків: ХНТУСГ, 2017. – 16 с.

2. Левкіна Р.В., Лагода Т.О., Левкін А.В. Основи зовнішньоекономічної діяльності. Методичні рекомендації для виконання практичних завдань з курсу «Основи зовнішньоекономічної діяльності» . – Харків: ХДТУСГ, 2002. – 20 с.

3. Левкіна Р.В., Лагода Т.О., Левкін А.В. Основи зовнішньоекономічної діяльності. Методичні рекомендації для виконання тестових завдань. – Харків: ХДТУСГ, 2002. – 20 с.

4. Левкіна Р.В., Лагода Т.О., Левкін А.В. Методичні рекомендації для виконання практичних завдань з курсу «Міжнародна економіка» Ч.1. – Харків: ХДТУСГ, 2002. – 24 с.

5. Управління підприємницькою діяльністю: навч. посібник / Левкіна Р.В., Коломієць Н.О., Гіржева О.М., Левкін А.В., Хлопоніна-Гнатенко О.І., Петренко А.В., Ряснянська А.М. / За ред. Р.В. Левкіної. – Харків: ТОВ «Смуґаста типографія», 2018. – 256 с.

6. Управління зовнішньоекономічною діяльністю / Під ред. А.І.Кредісова. – ВІРА – Р, 1998.

7. Храмов В.О. Зовнішньоекономічна політика :навч. посібн. Для ВНЗ /В.О. Храмов, Ю.А. Бовтрук. – Київ: МАУП, 2002. – 264 с.

8. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності :навч. посібн. / О.П. Гребельник , О.О. Романовський. – Київ: Демур, 2003. – 296 с.

9. Міжнародні організації: навч. посібн. /за ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, З. Кутайні. – Київ: Центр учб. Літ. , 2007. – 440 с.

10. Андросова О.Ф. Трансфер технологій як інструмент реалізації інноваційної діяльності / О.Ф. Андросова, А.В. Череп. - К. : Кондор, 2007. - 356 с.

11. Економіка зарубіжних країн : підруч. для студ. екон. спец, вищих закл. освіти / А.С. Філіпенко, В.А. Вергун, І.В. Бураковський / За ред. А.С. Філіпенка. - К.: Либідь, 2003. - 416 с.

12. Міжнародний бізнес: підручник. - К.: Видав.-полігр. центр "Київський університет", 2007. - 499 с.

13. Международный трансфер технологий: практикум / Т.В. Морская. - Гродно : ГрГУ, 2007. - 40 с.

14. Осика С.Г., Коновалов В.В., Осика А.С. Антидемпінговий кодекс

України: практика та проблеми застосування. - К: УАЗТ, 2001. – 378 с.

15. Осика С.Г., Коновалов В.В., Покрещук О.О., Осика А.С. Правове регулювання імпорту: антидемпінгові, компенсаційні та спеціальні заходи. - К: УАЗТ, 2001. – 639 с.

16. Осика С., Пятницький В. Світова організація торгівлі. – К.: "КІС", 2004. – 516 с.

17. Система світової торгівлі ГАТТ/СОТ в документах. – К: УАЗТ, 2000. – 598 с. Генеральна угода з тарифів та торгівлі в книзі Результати Уругвайського раунду багатосторонніх торговельних переговорів: Тексти офіційних документів. К.: "Вимір", Секретаріат Міжвідомчої комісії з питань вступу до СОТ, 1998. – С.438-503.

18. Генеральна угода про торгівлю послугами в книзі Результати Уругвайського раунду багатосторонніх торговельних переговорів: Тексти офіційних документів. К.: "Вимір", Секретаріат Міжвідомчої комісії з питань вступу до СОТ, 1998. – С.301-335.

19. Угода про сільське господарство в книзі Результати Уругвайського раунду багатосторонніх торговельних переговорів: Тексти офіційних документів. К.: "Вимір", Секретаріат Міжвідомчої комісії з питань вступу до СОТ, 1998. – С.35-62.

Додаткова література

1. Філіпенко А.С. Глобальні форми економічного розвитку: історія і сучасність / А.С. Філіпенко. - К. : Знання, 2007. - 670 с.

2. Прямі іноземні інвестиції та технологічний трансфер у пострадянських країнах / За ред. Д. Дайкера. - К.: К.І.С., 2003. - 402 с.

3. Бураковський І. Теорія міжнародної торгівлі / І. Бураковський. - К. : Основи, 2001. - 228 с.

4. Музика І.С. Трансфер технологій: світовий досвід і стан в Україні / І.С. Музика // Соц.-екон. дослідж. в перехідний період. Л., 2005. - Вип. 1 (51): Механізми управління ефективністю інновацій у регіоні. - С. 166-170.

5. Галушко В.П. Економіка світового сільського господарства. Учебний посібник. – К. НАУ, 1996. – 514 с.

6. Кандыба А.М. Зовнішньоекономічна діяльність в агропромисловому комплексі. – К.: Урожай, 1994.

7. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібн. / М. Ф. Огій-чук, В. Г. Шандурська, М. І. Беленкова та ін. - К.: Алерта, 2009. - 332 с.

8. Козик В. В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини. - К: Знання-Прес, 2000.

9. Кузьмінський Ю.А. Облік міжнародних операцій : підручник / [Ю.А. Кузьмінський, В.Г. Козак, Л.І. Лук'яненко, О.В. Небильцова.]. — К. : КНЕУ, 2006. — 336 с.

Internet-ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — Режим

- доступу : <http://www.portal.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
  3. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.
  4. Офіційний веб-сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
  5. Положення про валютний контроль : Затв. Постановою Правління НБУ станом на 08.02.2000 р. №49 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
  6. Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: Інструкція: Затв. Постановою Правління Національного банку України станом на 12.11.2003 р. №492 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
  7. Офіційний сайт СОТ (матеріали щодо стану світових товарних ринків, ринків послуг) / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/merch_trade_stat_e.htm.
  8. Офіційний сайт ЮНКТАД, де публікуються огляди щодо міжнародних торговельних відносин послуг / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unctad.org>.
  9. Правові документи ЮНСІТРАЛІ щодо електронної торгівлі послуг / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.uncitral.org/uncitral/ru/uncitral.texts/electronic-commerce.html>.
  10. Сайт Центру ВОІВ по арбітражу та посередництву в сфері електронної торгівлі послуг / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.arbiter.wipo.int>.
  11. Доклади ЮНКТАД / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unctad.org/ecommerce>.
  12. Офіційний сайт БКІ (бюлетень іноземної комерційної інформації) / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.vniki.ru/biki.nsf/all/about.htm>.
  13. Каталог «Імпортери та експортери України» послуг / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.eximbase.com>.
  14. Офіційний сайт МТЦ / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.intracen.org>.
  15. Офіційний сайт зі статистики торгівлі країн ЄС послуг / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.exporthelp.europa/thdapp/comext/ComextServlet>.
  16. Офіційний сайт ФАО / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fao.org/about/ru/>.

**Шкала: національна та ECTS і критерії
оцінювання до визначення рівня знань і навичок**

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання:

«Відмінно» (90-100 балів) – студент виявляє всебічні системні і глибокі знання програмного матеріалу, вільно оперує матеріалом, чітко володіє понятійним апаратом, уміє аналізувати і робити висновки;

«Дуже добре» (82-89 бали) – студент виявляє широкий професійний кругозір, уміння логічно мислити, виявляє достатньо системне і глибоке знання програмного матеріалу, чітко володіє понятійним апаратом, проте у відповідях допускаються окремі неточності, які не змінюють суті питання.

«Добре» (74-81 бали) – студент виявляє достатньо глибоке знання програмного матеріалу, володіє понятійним апаратом, вміє аргументувати свої відповіді, проте у відповідях допускаються неточності, які впливають на чіткість.

«Задовільно» (64-73 бали) – студент виявляє не достатньо глибоке знання програмного матеріалу, в основному володіє основним понятійним апаратом, але допускає принципові помилки;

«Достатньо» (60-63 бали) – студент виявляє слабкі знання, у відповідях не точно формулює причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування, допускаються значні помилки.

«Незадовільно» (35-59 бали) – студент виявляє значні прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, у володінні окремими поняттями, не знає більшої частини фактичного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, завчивши матеріал без його усвідомлення.

Укладач _____ (Р.В. Левкіна)
(підпис)

Завідувач кафедри ПТБД _____ (Р.В. Левкіна)
(підпис)

Голова Науково-методичної
ради ННІ ТС _____ (Н.М. Колпаченко)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Протокол від 10 лютого 2020 року № 9